

८

आध्यात्मिकीसत्ता॥२३॥

॥ श्री ॥

॥ शशि जय ज्ञान धर्म ॥ ॐ ॥

(७)

श्रीनरवित्तम मायनमः॥ दुर्परआहंकारदशानन अहं देहबुद्धिलं वेंतपूर्ण
 तेषां वास्तव्या वेंतनुदीन क्रोधकुंभकर्णबंधुसखा १ आनर्थकार व काम
 इंद्रजीत मदहामुख्यप्रधान प्रहस्य मण्डरदंष्ट्र नेनीश्रीत देवांतकनरांतक
 पै २ शोकमोहासिआनर्थ नंदवारीआसुर बहूंत खबकुतककुटीरसमस्त
 देहलं वेंत उम उमिति ३ यां व्या बंधमाजा निरावण बंधींघातले पै सुरगण आ
 धीदैवत प्रत्याधीदैवतपूर्ण देहलं वेंत उम उमिति ४ रमेशातेची प्रंतःकरण र
 माबंधुतेची मन बुद्धिविरंची नीतनसाधण रावणे बंधींघातले ५ यमुतेची स
 र्यनसाधण रसनांतेची रसनायक करून अप्पचीतौ देवदोघेजण रावणे बंधीं
 घातले ६ वावातेची स्वये वैश्वानर पाणीतेची जाणां पुरंदर अप्पौ ऐसा देव
 समग्र शोककरुणी रशीठे दशवक्त्रं ७ माया म्याखे हावशाळणुण नीरंजनी ९

(2A)

प्रवेशालारघुनंदन कापरयवेशाउठउन वीवेकलक्षणदवडिला सहृदिय
नकीहागण अहंकारं केलेन लगतांक्षण अहंदेहलंकेतअनुदीन उगाख्यारं
क्रोडिली १ प्रगधांविनलावैराग्यहनुमंत तेणें अहंबुद्धिलंकाजाळोनि सम
स्त कामक्रोधादिराक्षसउन्मत्त अहंलंका नष्टगंजीला ५ सहृदियेंक
रनीसमाधान शुद्धिचेउनीआलावायो नंदन प्रगतोंसद्भावकेवळविप्रिष
ण रावणत्रासीलासभाखानी १ आसारासहस्रपुर्ण लक्ष्मीवारण्यालि
लाविप्रिषण दिविंशतिअध्यायानेअतिं कथन हेंवीपुर्णसांगीतलें १
देखोनीवायसावामेळा॥ त्रासोनिजेनीनीचमराळ कीदेखोनीयांनिंदकरव
ळ साधुउठेतेशुनीयां १७ हीरण्यकश्यपेंगंजीतांप्रल्हाद तेणेंदट्टद
इंधरीलागोविंद तैसात्यान्तविहत्पद्मीलीद विप्रिषणोंजवळकेलायें

(3)

१४ चान्तर अंतरीक्ष वीलोकीति तोंपांचवही असुर उतर लेहीति सेनां प्र
 देसी उभे राहति हास्त जो उनी ते क्षणी १५ बहूंत वीनी तहो उनी उभे राहिले
 सन्नीधये उनी तवं देवे वंद्य बुझा मणी मनी पर प्रयाज्हाद १६ कीत्ते
 वृथां विन लेवान्तर गण ये उनी यांच दृष्ट पाषाण तों विप्रिषण ह्मणे मी तु त्यां श
 रण दावा चरणार पुपतिने १७ तव पाव धुमी विप्रिषण तेणें अय मानीलें
 मज्जल गुण सितावल्लभा सशरण नीः वृष्टं पुण आलोसिं १८ प्रताप शि
 वस्पुनंदन जे आरीच वारणां पंथ्यान न जो खर उषण प्राणहारण
 लावे चरण दावा मज्ज १९ जे नीग मवल्ली वे सुपन्न प्रळ पूर्ण तो विषकं
 र मन मां उसरत न जे पद्मोद्भवा वे देव तार्वन लावे चरण दावा मज्ज २०
 जो सनका दिकाची ध्याय मूर्ति नारदादी वृवर्णा तिज्याची द्विर्ति तो ब्रह्मानं

दं प्रायोध्यापति सावेचरणदावामज ॥ वेदांतीत्यणतिपरब्रह्म आज
 आत्मीतुर्णआनाम तोवीहाद्वारशात्मजाम सावेचरणदावामज
 ॥ आकृणांकारशब्दसाधीति ज्यानामांवाआनेकार्थब्रूति तोवीहामं
 गठभगीनीपति सावेचरणदावामज ॥ यातांजंकीयोगसाधन गोतीपा
 वतिस्वरूपनीवीण तोवीहायंउक्तीपुष्पा सावेचरणदावामज ॥ प्रह
 तिपुस्तकसांगत सांव्यानुशास्त्रंमसंगते तोहायानकीरपुनाथ सावेच
 रणदावामज ॥ जेभीमांसकस्तुपीसीकर्म कर्मविरणेपाविजेपरब्रह्म जे
 परात्परविश्रांतिधाम सावेपदकर्मठदावामज ॥ न्याइकस्तुणातिजोइश्व
 र जीवासनब्रूठेसावापार तोहाजपुत्रकुमार सावेचरणदावामज ॥
 ऐसीविषयांवीशद्वरुं वीतैभक्तनभीवीउंगणें वीवैराग्यवल्लुवीसु

(५)

मने प्रेम सुवासें प्रचमचीति २ श्रीगमासु ग्रीवापासी जाउन कीतेवसांग
 तिर्वर्तमान बौधाप्रधानांसी शरण राक्षसयेक आला असे २९ आयला जे
 एबंधु रावण नामसांगे विप्रिषण हेतु ऐकतां ज्यान किजीवण सुग्रीवाकडे
 पाहीलें ३० आर्कज बोले उत्तर कीवरी ना विद्वनी शबर तरी नवळखेतो
 तथाये संतर जवळी सहस्राहुं जय ३१ हीवाभीता बीशेवावरणी पुर्ण का
 गंलाविल जैसा अग्न तैसा जरीगे का कारण तरी मग काये विचारा ३२ जां
 बुवंत हणो मारति वाळी त्रिष्विदा तुही सुग्रीवादि धली हेक्री तिऐकोनि
 ताळाली शरणंगत आला तुम्हांतें ३३ मारुनि पांसावण देवीलं कराज्य आ
 पण हे बीधरुनि वासनां पुर्ण शरण आला तुम्हांतें ३४ सुखेन हणो समये
 कठीण देखोनि सम्य होति बंधुजन हमावणातें सांडोनि आला शरण हेवी ३५

(4A)

नवलवाटतसे ७२ बहुंततर्वबहुंतवीचार क्रीतेजालेतेकांवात्तर तो
अंजनीगर्भरत्नहनुमांवि र नीश्वरेवचनें बोलति ७३ लंकेतशोधीतां
जनककुमारी मीप्रवेशालेणवेमंदीरीं माहांसाधुनीवूटअंतरीं तेवसम
इंवेळखीला ७४ वरीवरीतुम्हीसीदेसेगद्यस परीअंतरींप्रेमळनीदीष
कंटकप्रयेदीसेप्रणस परीअंतरींसुरस तेसेकां ७५ शरणांगतावज्रपंज
र रघुपतिब्रीहंतुमंसाचार तोजव नीवेलाउ नीआसुर आभयेदेइ
जेतयाते ७६ इतरशास्त्रावेदे लवहत येववचनेंदमीतजेविवेदांत ते
संबोलीलाजेहनुमंत तेंचीमानलेसमस्तासी ७७ आंदासी चक्रांवेत
दाविताजालाताका कांत विभिषणांसीआणावेयेंशं येरुनीचेततः सणी
७८ विभिषणांसहणेवाळीपुत्र उदेलातुम्हाभाष्यमित्र तुजपावारीतस्म

५

गरीमित्र गजीवनेत्र अजीतजो ॥ विप्रिषणां वाघरुणीहस्त रामां
 जवळी आलातारासुत जेविंसाधकासीस हिवेकदावित नीश्वयेनीधरिस्व
 रुजेंद्रां ॥ आसोविप्रिषणेंदेखीलश्रीराम जोचरावरप्रतांकितदम
 जयजयकारकरुनीपरम जोरांगणघातलें ॥ दृष्टीपाहोनिरामबंद उ
 वंबळलाविप्रिषणशोकसमुद्र प्रेमभरलें प्रेमआधार दटलेंतेहोतेवेळी ॥
 श्रीरामचरणारविंदसुगंध तेथें ॥ प्रणामउलासीलीद आक्षभावेहोउनि
 सद्गद अजंदमयेजाहाला ॥ रामचरणीठेवितांमस्तक संतोशोनीतोत्र
 हांउतणक सीरींठेविलावरदहास्तक आक्षयेकल्यानदायकजो ॥ म्ह
 णेजोवरीषात्रीअणीतरणी जोवरीममकश्यालतिधरणी तोवरीराज्य
 त्रींकांलंकाभुवनी बळीधवासासीवे ॥ जेवीचरणरजीवायोनंदन ॥

४

5A

एवमीपरीराहेतुंबिभिषण कळीकाळतो उरीं बांधोनि पुर्ण लंकेसी सुखे
नांदेंकां ७८ ऐसा असि वादिदे उनी जाण रामें ठेवि ला बिभिषण कळी
काळतो उरीं बांधोन लंकेसी सुखे नांदेंकां ७९ मग सौमित्र आणी आष्ट
जुलपति तेही बिभिषणांसी भेटति पुढ्य वषट्कारिती दंडारवू ते वेळी ८०
मग बिभिषणें जो उनि कर उभा राही उभा मांस मोर ह्मणे जय जय राम क
रुणां समुद्र जगदोद्वार दीज बंध ८१ जे राघव क्रमळ पत्रा सा हेता टीकां
तका सर्व साक्षा भव पाळ कानी विद्वत्पद सा कर्माध्य सा कर्म मोचका ८२
जय जय राम कोदंड वंशि शभंजनां हे राम दशकूंड दपहारणां हे राम वीष
कूंड दह शमनां भक्त रंजनांनी रूपाधीका ८३ हे राम पद्मज्या तजनका हे
राम विबुध बंद छेदका हे राम आसुरांतका सहस्रमुखान वणवैसी ८४ ऐ

(6)

सीविभिषणंव्रुणीस्तुति मगत्यासीहातिंधरणीसितायति आपलीयाज
 वळवैसविलाप्रीति बहंतसन्मानदेउनि ६६ संतोशोनीबोलेरघुनंदन
 आप्रचापांचवांचंधुविभिषण वानरह्यातिधन्यधन्य भाग्यरावणानु
 ज्याचे ७ मगचतुःसमुद्रीवें उदक आपोनी विभिषणांसवैसवोनी लं
 कापतिहाचीहणोनी आभीशोवनेलाय पाविधि ६८ लंकापुरीचान्दपपूर्ण
 येशोनीआसुरविभिषण घालीलावरा प्राणहारणानंदन कायेवरीता
 जाहाला ६९ बाळुचीलंकाविशालवेनी कपीचीक्रीडाणेंबाहेरपडली
 तेविभिषणांजवळगहनठवीली राघवेवेंद्रेंतेधवां ७० माझाहूनवंता
 व्यालंवेवहुनी तेलंकासांजविवेवाळुति प्रेमप्रीति सीताजीवनी लक्ष्मी
 तलंकापारुतिची ७१ आसोणावरीविभिषणांप्रति विचारीजनकृत्याप

८

ती ह्मणे सागर तसा चया सीनी श्रीति काये उपाये करावा ६ यावरी बोले
 विप्रिषण सागराची पुजा करुन मार्गसागावा प्रार्थुन वानर दळ उतरा
 वया ६ सगसमुद्रतीरीं रघुनंदन वैसागा दर्भासिन घालुन पुजा सा
 गरातें समर्पुन मित्रकुब्ज भुषण मार्गसागे ६ फळ तो येवजोनी समस्त
 नीमाहार वैसलासितानाथ ही प्राचणी हिमवाताच्या मात तपवरी तज्याप
 सी ६ तांतेथें रावणां वाहेर जालु समासा हा असुर लंकापती पुढें जाउ
 निसत्वर वात्सिंगे ते काढी ६ ह्मणे कर्मळणी मित्रकुब्ज भुषण आगाध
 वानर समुद्रयेधेउन प्रताप सिंधु रघुनंदन जळसी धुतीरीं राहीलासे
 ७ ऐसा समाचार ऐकतां साचार वीतेनें व्यापील दशवदन आपार म
 ग सुखनामें निशाचर दशकंदर यास सांगे ६ ह्मणे जाउनी सांगा सुग्री

(२)

वासी लुंआमुचाबंधुहोसी लुजकारणकायेसितेसी परतोनीजायेमाघा
 रा ६६ मगतोमुखमुखरूपजाला सुणेसीधुलंधोनीआला येउनअंतरीक्ष
 भाराहीला बोलोलागलाधीटपणे ७० हणेवान्नेश्वराऐकवचण मजहो
 पाठविलेमावणं लुवांसीप्रपरतोतजाणं मर्कटसेनांदेउनीयां ७१ आह्मी
 ज्यानविआणीलीहरुन तरीलुमांसीविकारण व्रथावेतुनकाप्राण तरी
 जापरतोतविधिंदे ७२ जरीलुमांसीनवजापरतोत तरीमींशुक्ररंवीकस्तन
 लुमंवीसीरकमळेंउदीन नेइतजातांलुंकेसी ७३ ऐसंबोलतांसुखनीशाच
 र परमक्रोधावलेवान्नर बद्धंतधांविनलेसत्वर आसउनिखाळेंपाडिअ
 ७४ बद्धंतमिळोनिकुंजर तोडितिजैसेयेन्नमार्जर पाणीप्रहसीतैसाआसुर
 वान्नरवीरींताडिला ७५ परमक्रासाविसहोउन हणेराघवामजसोउवि

६

(७४)

येथुन छपासागरतोरथुनंदन पाहेवीलोकुनल्याकडे ७६ सुमित्रासुतवो
लेसत्वर सोअतात्काळमुक्तकेलाआसुर सवेंवीगगनीजाउनीनीलास्य
र नीरोतरवीबोलत ७७ हणोयेथुनिजायेविविदितापति नधरींयारामांची
संगति जैसादेवस्तळउमांपरी पुढ्याचावीभसला ७८ तुम्हांसमावयादे
व घेउनीआलारधुनायक तुम्हीवाज्जरसमतमुर्वे नेनांहीतआपुलेविं
७९ ऋषभहणारे ऐवेंसुवा उरुंमळीनांहीनांमश्यका जाउनीसांगेंदरा
मुखाजनकात्मजासोउवेसीं ८० तंआमुयात्रासुसायार तुजवधावया
आलारधुविर तुम्हीदाहीसीरेंउदोतिसत्वर बळीदेइनदरादीशा ८१ अक
हणोसितागोमरी पुन्हांनयेउमयेदशी प्रवटहोव्यर्चव्यशी कासयाहोताउ
गेची ८२ ऐसेंऐकतांवायोनंदन हणोधराधरामागुतेन तात्काळवाज्जरींआ

(४)

सुन वेलेता उणतेवेळी ॥ प्रगवरवरणवांधोन शुद्धेविलासेरुन
आसोइकूउरधुनंदन समुद्रातेंमार्गमागे ॥ तीनदीक्सपर्यंत उणसमुद्र
जोरधुनाथ समुद्राचीवाटपादत परीतेउभत्तसर्वदाही ॥ परमेशोभला
रुधुनाथ सणेसमयेनवळवेयथार्थ यासीम्यामानदिधलाबहुंत सागरनी
मीलसुणोनी ॥ लवणजळकीसरन सूर्यहापसरलांवायमान आतां
थावरीवाणमासासुपर्ण सोडितांभसीलसुणार्थ ॥ प्राश्नावाणकउवा
नळ सुणेंश्रीलसीधुजळ तैसेवाणप्रवेशतांसकळ आज्ञानजाये
नीरसोनी ॥ प्राश्नावाणकलशोद्रव सुणेंश्रीलजळार्णविसूर्यउभव
तांतप्रसर्वजायेजैसेंनीरसोनी ॥ प्राप्ति सुणेंकवासपाहोन उभाठाक
लारधुनंदन धनुष्यासियोजीसुबाण आर्थसुणानलगतां ९० वाणवेसु ७

8A
वीरहास्य स्थापीता जलाराती वने श्रीशोभनप्रलयेरुद्र आन्यासग
देखे जी ९१ आद्वयशिरवोटीतां प्रवृत्त होंतां आंक्ष्यां भयेत उत उत वीरं वी
आंउ जलवरं वनवरं उदंउ सुवर्णनाये उनीयदियेजी ९२ नीशासंपतां जे
वीसमग उदयाद्रीवरीयेतरवीचक्र तैसावीदीव्यरूपसमुद्र मरीतासहीप्र
गटला ९३ श्रीयाजीं होतां पुण्डरीक तत्कालप्रगटे आगधसुति तैसावीप्र
गटला सीतापति परीवारें सीतेचक्र ९४ वंदोनीर सुविर चरणं सुणेरा
जीवासारधुनंदनां स्मारीमित्रा अहं सदनां ज्यानक्रिजीवणं रघुपति ९५
उंछपासमुद्ररघुविर वीरहरी हे वे विंजळकार माझा आन्याये नसतां श
र धनुष्यावरी घातलां ९६ माझा स्वभावहारधुनंदनां सर्वदाही वरा वीगजे
नां लुजसी गर्वभवहारणां नाही वेला सर्वदाही ७ मग ह्यणे रघुनंदन

९

प्रांशमासनी योजीलाबाण पुन्हां काढीतां नये पुर्ण त्यास कारण सांगकांही
 ९५ यापरी बोलेसरीतानाथ पश्चिमेसी आसे मुरुदैत्य तो माझी जळवरे
 प्रक्षीत सदा पीडित गौब्राह्मणां ९९ तरी हा राकोनीयां बाण मुरुवा घणावा
 तांलाक प्रणा तो झार गेलानलगतां श्रुता कल्पान्तवपळे सारीवा १०० जंभी
 जीववधीतां मुरुदैत्य सीरले दीले आकस्मात जीवण शोभीले ते व्हांवहुंत
 भारवा उदेशा ज्या सस्य गति १०१ या या पीते कुडे आहे अल्प जळ परी दृष्टव
 झी सदा सप्रब आसो सागरे तमाळ निळ ज्या मात झणोनी पुजीला २ दीव्य
 आळंकार दिव्य वस्त्रे आमो लपरले जें प्रभाकरें राखवा पुढें नदेश्वरें सम
 पीलीं ते समई ३ सागर झणे आयो ध्यानाया वस्त्रें भुषणें लेईं समर्था नृपा
 सीवळकलेंत त्वता रीसु सनुखिणे ग्यन देवी ४ सिता नाथ नृपवरा क्वींवे

जीअंगीकरा मगसमरंगणीदशवृंदरा खंडविखंडकावे ८ वैसावया
सादिव्यरथ समरीपाठविलगावीनाथ वानरसुग्रीवादिदसमस्त वीनकी
तिरचोत्तमाने ९ स्वामीआम्हीसमस्तवेहीमनी वस्त्रंभुषणंछावीयेसणी
नक्तवचनांव्यापवाणी मानीतजालातेवेकी ७ क्रांतवपळेसमान
राघवनेसजापीतवसन उत्तरीपावणदेहीव्यमान कींवंडविणप्रकाशला
सावरोन्निजराभार वीमुगुघातलगुंदर तेजेतळपतसेआपार
रीगवत्रीप्रभानगाये ९ प्रळयेवपळेवेउमाळेउठति तेविंदिव्यकुंडलें
तळपति कृपीआणीगुरूनीश्रीति कृपीडिसातिविवार १० मुक्ताफळमाळ
नीश्रीतबहुंत रघुपत्नीव्यागळंडोलदेत कीमुक्तरयेवीसमस्त आनंतत्र
ह्यांउंगुंप्रीति ११ मुक्ताफळवेतेजगहण परीत्यावावाळलादीसेवण दीस

(१०)

तिइंद्रनीलासमान ग्रामबांगीरघुपतिव्या १२ जेवीनीळवंकमगांव तेवि
हृदइंसळकेपदव कंठीमेखळेवंतेजआधीक देवतांआर्कभुलेपै १३ वेदां
तिव्याश्रुतिगहण आर्कबोलविजेवीशोपुन तैस्यासुद्रचंटासुणमुण शहू
रीतिरसाळ १४ क्षणाप्रभेरवीचकेंजैसीतळपति तैस्यासुद्रीवाकरींसळक
ति पदीनेपुरंधोषगर्जति असुरावरीप्रतापें १५ नीळगगनांवरीसुंदर मंदा
क्रीनीवंचरीसेशुभ्र तैसामल्यान सुमनहार कंठीशोभेरघुपतिव्या १६ आ
सोदिविधेंदिव्यसुमनी सागरेणुजीलातोव्यापपाणी तैसाचीलसुमणते
क्षणी वस्त्राळंकारीगौरविजा १७ वीक्ष्यकरीतिजयजयकार वर्धतिदीव्य
पुष्पावेसंभार भुभुकारेंगर्जतिवानर तेषांअंबरगतीनलें १८ आसोज
गदात्मांतोरघुविर जोकांभक्तमंदरांगणामंदार सागराप्रतिसुहांस्यंवन्न बो

लतावाये जाहाला १२ हणो सुवे केसी जावया दळभार उपाये सांगपा सत्व
र समुद्र हणो नळवा नर ऋषि यावर आसे त्यासी २० नळकपी बाळपणी
साळी ग्राम नळ ऋषि वेरा विने उनी मग ऋषि वदले ते हणो पाषाणा तरति
लहस्ते तुम्हा २१ याला गि सुवे के परति नळ वे हांति बांधी जेश्वेत आसे आ
ज्ञां मागे नीसरीता नाथ जागण सखलांनी २२ याउपरी कौशल्या नंदन
नळकपी जवळ बोलाउन लोप धन्य तुसीं वरदान जळी पाषाणा तरती वेणी
२३ धन्य धन्य तुसीं माळी तुजें सांठ प्रसवली तरी सख या आतां ये वे
ळी प्रगटविं सामर्थ्य तुझें २४ ऐसं गेलतां रघुविर भुभुकारें गजति वान
र पाषाणा पर्वत आपार समुद्र जळी दावितारि २५ लागतां नळवावर
दहास्त तरति पाषाणा काष्ट वत् कीं तुंबीनी प्रबं शुद्धतरत पाषाणा तरति

(11)

तेचीरीती २८ कीसहस्रहस्तेंकरणी बहुजनीतरलेबहुंतप्राणी तैसी
 बहेनगाचीवरणी पाषाणजनीतरले २९ इकडेअठरापर्वतानर
 वाहातरकोरीसीसविर पर्वतपाषाणतरवर संवेरहीतआणीती २८
 आसंभाव्यउचलीतिपर्वतवरीआमगातआगाहीसमस्त ऐस्यानगाच्या
 उत्तरडिबहुंत धावांतिचेउनील ३० आरवान्नगावेधांवाति याचलां
 खालेंनदिसेशीति लसानुलुपर्वतगकीती नवेचीगणातिवोषातें ३०
 त्याहीमाजीहनुमंतीश्रीत तेणेंकीतिआणीलेपर्वतमुठकाच्यामाजीग
 णीत ब्रेलेंआसेतेंऐका ३१ जेआंजनीसुतहनुमंत वीणाकरूपधरनी
 आद्रत कीवांसंक्रावठबीधांवंत गमकार्यकारणें ३२ येकसंख्यालक्षय
 वति पुढेंवेष्टीतसेहनुमंत आस्रसंख्यालक्षवारीरवित हाविंधीसीलक्ष

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com